

RISØR KOMMUNE

Postboks 158
4952 RISØR

Saksbehandler, innvalgstelefon

Janne Thygesen, 37 01 75 93

Innspill til forslag til kommunal jordvernstrategi for Risør og Gjerstad kommuner

Vi viser til oversendelse fra Risør kommune, datert 13.03.2026, med forslag til kommunal jordvernstrategi for kommunene Risør og Gjerstad.

Innspill fra Statsforvalteren

Statsforvalteren vil berømme Risør og Gjerstad kommuner for å ha utarbeida en meget godt gjennomarbeida og opplysende jordvernstrategi. Vi vurderer at den gir en treffende og interessant redegjørelse av hovedutfordringer kommunene har på jordvernfeltet. Grepene som gjøres med å bl.a. fokusere særlig på utfordringene en ser i kommunen med at gårdsbruk legges ned, og at det er en relativt høy andel av jorda som er ute av drift, synes vi er en hensiktsmessig tilnærming. Videre fremstår strategiene og tiltakene som jordvernstrategien munner ut i, som meget relevante, konkrete og gode for å ta tak i utfordringsbildet. Vi vil rette stor honnør til kommunene for å ha utarbeidet disse tiltakene – herunder planlagt kartlegging av jordbruksarealer som ikke er i drift og hvorfor, kartlegge dyrkbare arealer, enkel jordsmonn kartlegging og oppfølging av driveplikten.

Det er også positivt at jordvernstrategien påpeker viktigheten av «planvask» tilbake til LNF-formål av planlagte, men urealiserte utbyggingsområder som beslaglegger dyrka mark.

Statsforvalteren noterer at en har følgende hovedmål i forslag til jordvernstrategi: «Dyrka og dyrkbar mark skal ikkje byggjast ned. Meir av den dyrka jorda som ikkje er i bruk, skal takast i bruk, slik at grunnlaget for matproduksjon vert oppretthalde og ikkje gror igjen.» Vi deler her kommunens intensjon, og vurderer at målet i bunn og grunn er i tråd med de nasjonale jordvernforingene. Samtidig vurderes ordlyden som noe «beskrivende», og vi vurderer at målene med fordel gjerne kan «strammes» opp og spisses. Her kan en for eksempel skjele til Lyngdal kommune sin jordvernstrategi, hvor en har formulert en overordna visjon samt relativt spissa delmål. Et av delmålene lyder slik: «Omdisponering/nedbygging av dyrka og god dyrkbar jord skal kun skje etter at

alternative plasseringer på ikke-dyrkbare arealer er vurdert og dokumentert, **og** på bakgrunn av svært viktige samfunnsmessige og/eller samfunnskritiske hensyn. De økonomiske konsekvensene knyttet til erverv og opparbeidelse av tomt skal ikke være styrende.» [Statsforvalteren har her utheva ordet «og», mens det i strategien benyttes «eller». Vi mener det bør stå «og», da dette er i tråd med nasjonale jordvernføringer, eksempelvis jordvern brevet som kom ut i 2024 fra Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet.]

Videre vil vi oppfordre til at kommunen vurderer å ha med en eksplisitt *0-visjon* for omdisponering i jordvernstrategien; dette i tråd med jordvern brevet utgitt i mars 2022 fra Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet.

For øvrig vil vi også anbefale at jordvernstrategien følges opp ved rullering av kommuneplanen og ved godkjenning av reguleringsplaner. I den forbindelse oppfordrer vi til at essensen i jordvernstrategien blir *sikret* i kommunens øvrige planer når dette er relevant. For eksempel bør viktige hovedpunkter i planen – som *0-visjon* eller ovennevnte delmål – inngå i arealstrategien og som bestemmelser eller retningslinjer i kommuneplanens arealdel. Vi vil også oppmuntre til at det legges ned en innsats med å gjøre strategien kjent, både innad i kommunene og utad, samt at man gjerne rapporterer på om målene nås i årsmeldingene.

Alt i alt mener Statsforvalteren at Risør og Gjerstad kommuners forslag til jordvernstrategi er meget god, og vi har stor tro på at strategien vil ha en meget nyttig funksjon som styrende for et fremtidig godt jordvern, som igjen danner grunnlaget en god utvikling av jordbruket i kommunene.

Med hilsen

Sigrid Lofthus Drange (e.f.)
seniorrådgiver

Janne Thygesen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakere:

RISØR KOMMUNE
Gjerstad kommune

Postboks 158
Gjerstadveien 1335

4952
4980

RISØR
GJERSTAD

Kopi til:

Agder fylkeskommune

Postboks 788 Stoa

4809

ARENDAL